

2015

Ghid-Resursă

ÎN DOMENIUL NEDISCRIMINĂRII

PENTRU CADRE DIDACTICE

Ghid-Resursă

ÎN DOMENIUL NEDISCRIMINĂRII

PENTRU CADRE DIDACTICE

Elaborată de Centrul de Resurse Juridice din Moldova în parteneriat cu Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice – România în cadrul proiectului „*Promovarea egalității – Consolidarea agenților schimbării*” implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

DECEMBRIE 2015

A. Stereotipuri și prejudecăți

- Film documentar „A Class Divided” (O clasă divizată) – în engleză, mici clipuri din film sunt disponibile la <https://www.youtube.com/watch?v=PY3HUSnjYKM>
- Film documentar „Școala noastră” – în engleză, disponibil la <http://ourschoolfilm.blogspot.ro/> (pentru vizionare în română poate fi procurat DVD)
- Documentar „Racism in America” (Rasismul în America) – în engleză, disponibil la <https://www.youtube.com/watch?v=h7EobvoGHPI>
- „All Different, All Equal, Education Pack” (Toți diferiți – Toți egali, Set Educațional, ghid de predare a diversității, egalității și nediscriminării), Consiliul Europei, în engleză și franceză, disponibil la <http://www.eycb.coe.int/edupack/index.html>
- „Gender Matters. A manual on addressing gender-based violence affecting young people” (Manual cu privire la violența de gen care afectează tinerii), Consiliul Europei, 2013 – în engleză, disponibil la <http://www.eycb.coe.int/gendermatters>
- Manual on human rights education for children (Ghid de predare a drepturilor omului pentru copii), Consiliul Europei, Ediția a doua – în engleză, disponibil la <http://www.eycb.coe.int/comasipito/pdf/Comasipito%20EN.pdf>
- Manualul EDUCAȚIE PENTRU DREPTURILE OMULUI. Ministerul Educației, Amnesty International, 2015 – în română, disponibil la http://edu.gov.md/sites/default/files/final_curriculum_optional_edo_04.02.2015.pdf
- Sondaj sociologic „Fenomenul discriminării în Republica Moldova: percepția cetățeanului”, IPP, 2014 – în română, disponibil la http://www.ipp.md/public/files/Evenimente/Sondaj_nediscriminare_pentru_prezentare.pdf
- Sondaj sociologic „Percepțiile populației din Republica Moldova privind fenomenul discriminării, Fundația Soros-Moldova, 2011 – în română, disponibil la <http://soros.md/files/publications/documents/Studiu%20Sociologic.pdf>

B. Ce înseamnă discriminarea?

- Manual de formare cu privire la discriminare. „Seminarii de creștere a gradului de conștientizare în domeniul nediscriminării și egalității destinate organizațiilor societății civile”; publicație sprijinită de Comisia Europeană, mai 2012 – în română, disponibil la http://www.crj.ro/wp-content/uploads/docs/Manual_formare_si_material_national_fin.pdf
- „All Different, All Equal, Education Pack” (Toți diferiți – Toți egali, Set Educațional, ghid de predare a diversității, egalității și nediscriminării), Consiliul Europei – în engleză și franceză, disponibil la <http://www.eycb.coe.int/edupack/index.html>
- Ghid pentru angajați – egalitate și nediscriminare, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2015 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/02/CRJM-Ghid-angajati.pdf>

- Ghid pentru angajatori – egalitate și nediscriminare, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2015 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/02/CRJM-Ghid-angajatori.pdf>
- Ghidul Minighid antidiscriminare, ACCEPT, România – în română, disponibil la http://old.nediscriminare.md/upload/files/Mini_-_ghid_antidiscriminare_1876.pdf
- Ghid practic, „Egalitatea și nediscriminarea pe înțelesul tuturor”, Coaliția Nediscriminare, 2014 – în română, disponibil la <http://nediscriminare.md/wp-content/uploads/2015/01/Ghid-PRACTIC-WEB-final.pdf>

C. Care sunt grupurile protejate împotriva discriminării?

- Manual de formare cu privire la discriminare. „Seminarii de creștere a gradului de conștientizare în domeniul nediscriminării și egalității destinate organizațiilor societății civile”; publicație sprijinită de Comisia Europeană, mai 2012 – disponibil în română la http://www.crj.ro/wp-content/uploads/docs/Manual_formare_si_material_national_fin.pdf
- Manual de drept european privind nediscriminarea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE, 2010 – în română disponibil la http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1510-FRA_CASE_LAW_HANDBOOK_RO.pdf
- Recomandarea de Politică Generală Nr. 10 a Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) cu privire la combaterea rasismului și discriminării în și prin educație, disponibilă în engleză, franceză și rusă aici: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/GPR/EN/Recommendation_N10/default_en.asp
- A campaign guide about education and learning for change in Diversity, Human Rights and Participation (Ghid privind educația și predarea diversității, drepturilor omului și participării), COMPANION, 2007 – în engleză, disponibil la http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/2007_Companion_without_cover_en.pdf
- Ghid introductiv pentru profesori „Orientarea sexuală”, 2007 – în română, disponibil la http://accept-romania.ro/wp-content/uploads/2009/05/orientarea_continut.pdf
- „Educație incluzivă. Ghid metodologic pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general”, Keystone Moldova, Open Society Foundations, Institutul de Științe ale Educației, 2013 – în română, disponibil la <http://www.keystonemoldova.md/assets/documents/ro/publications/Guide%20inclusive%20education.pdf>
- Drepturile minorităților naționale: auxiliar școlar – Haller Istvan, Jánosi Dalma, 2014 (disponibil la cerere)
- Instrument de lucru pentru profesori și practicieni: „Gypsy, Roma and Traveller Children in the Welsh School System: Promoting Equality and Tackling Racism. A Toolkit for Teachers and Practitioners”, de Tina Simbo, Lizz Bennett și Laura Pidcock (în limba engleză, disponibil la <http://www.srtrc.org/resources/publications?publication=6208>).

D. Ce forme poate lua discriminarea? Care sunt excepțiile de la aplicarea discriminării? Cum se manifestă discriminarea în domeniul educației?

- Manual de formare cu privire la discriminare. „Seminarii de creștere a gradului de conștientizare în domeniul nediscriminării și egalității destinate organizațiilor societății civile”; publicație sprijinită de Comisia Europeană, mai 2012 – disponibil în română la http://www.crj.ro/wp-content/uploads/docs/Manual_formare_si_material_national_fin.pdf
- Manual de drept european privind nediscriminarea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE, 2010 – disponibil în română la http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1510-FRA_CASE_LAW_HANDBOOK_RO.pdf
- Interights, Nediscriminarea în dreptul internațional. Manual pentru practicieni, disponibil în română (la sfârșitul paginii) la <http://www.interights.org/document/301/index.html>
- Film documentar „Școala noastră” – în engleză disponibil la <http://ourschoolfilm.blogspot.ro/> (pentru vizionare în română poate fi procurat DVD)
- CIDO, Film documentar realizat de Natalia Ghilașcu – „Discriminarea în școli continuă să marginalizeze copiii din diverse familii” – în română disponibil la <http://discriminare.md/discriminarea-in-scoli-continua-sa-marginalizeze-copiii-din-diverse-familii/>
- Ghid introductiv pentru profesori „Orientarea sexuală”, 2007 – în română, disponibil la http://accept-romania.ro/wp-content/uploads/2009/05/orientarea_continut.pdf
- Analiza compatibilității legislației din Republica Moldova cu standardele europene în domeniul egalității și nediscriminării, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, 2015 – disponibil în română (<http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/07/CRJM-Studiu-Compat-legislatie-MD-EU-2015-07.pdf>), rusă (<http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/07/CRJM-Compatib-legi-MD-EU-discrim-ru.pdf>) și engleză (<http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/07/LRCM-Compatib-MD-EU-nondiscrim-legisl-2015-07.pdf>)

E. Care sunt modalitățile de a reacționa în cazurile de discriminare?

- Consiliul pentru prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității (CPPEDAE) – www.egalitate.md
- Rapoartele anuale CPPEDAE disponibile la <http://www.egalitate.md/index.php?pag=page&id=850&l=ro>
- Ghid practic, „Egalitatea și nediscriminarea pe înțelesul tuturor”, Coaliția Nediscriminare, 2014 – în română, disponibil la <http://nediscriminare.md/wp-content/uploads/2015/01/Ghid-PRACTIC-WEB-final.pdf>
- Ghid pentru angajați – egalitate și nediscriminare, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2015 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/02/CRJM-Ghid-angajati.pdf>

- Ghid pentru angajatori – egalitate și nediscriminare, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2015 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/02/CRJM-Ghid-angajatori.pdf>
- Coaliția Nediscriminare (ONG), Republica Moldova – www.nediscriminare.md
- Inițiativa „Discriminarea nu are inimă”, Republica Moldova – www.discriminare.md
- Ghid: Discriminarea – cum să o recunoaștem și cum să ne protejăm împotriva ei?, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2016 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/01/CRJM-Ghid-Nediscrim-Public-2016-ro.pdf> (în limba rusă disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/01/CRJM-Ghid-Nediscrim-Public-2016-ru.pdf>)
- Ghid pentru practicieni în domeniul nediscriminării, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) 2015 – în română, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/01/CRJM-Ghid-Nediscrim-Practicieni-2016-ro.pdf> (în limba rusă disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/01/CRJM-Ghid-Nediscrim-Practicieni-2016-ru.pdf>)

F. Care sunt dificultățile formării pe tematica egalității și nediscriminării?

- Manualul de pregătire de formatori pentru Combaterea Discriminării ART, Comisia Europeană, disponibil în engleză la <http://www.migpolgroup.com/portfolio/awareness-raising-seminars-in-the-areas-of-non-discrimination-and-equality-targeted-at-civil-society-organisations-art-project-training-manual-on-discrimination/>; în română la <http://migpolgroup.com/public/docs/Romania.pdf>
- Companion ghid pentru utilizarea manualului Consiliului Europei, Compassito, disponibil în română la <http://www.agenda21.org.ro/download/companion.pdf>
- Manual on human rights education for children (Manual de predare a drepturilor omului pentru copii), Consiliul Europei, Ediția a doua – în engleză, disponibil la <http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf>
- Training Manual „Training of Trainers: Designing and Delivering Effective Human Rights Education”, (Ghid pentru realizarea și predarea eficientă a educației privind Drepturile Omului) Equitas, 2010 – în engleză, disponibil la https://equitas.org/wp-content/uploads/2010/11/Equitas_Generic_TOT_2007.pdf
- A Methodology for International Youth Work, (Metodologia privind lucrul cu tineri internaționali), Don Bosco Youth –Net, Jabbertalk – în engleză, disponibil la <http://www.donboscoyouth.net/system/files/Jabbertalk.pdf>

Link-uri pentru exerciții / filme pentru activități:

- Spot: Oprește discriminarea: https://www.youtube.com/watch?v=rC_m4e-G9ml (în română)
- Câte fețe poate avea discriminarea? – Campania Provocările Evei, proiectul SAFIR: https://www.youtube.com/watch?v=6e6doCihh_c (în română)

- STOP Discriminare împreună cu echipa Y-PEER Sculeni: <https://www.youtube.com/watch?v=reHVk13cwzk> (în română)
- STOP Discriminare: <https://www.youtube.com/watch?v=75fSer5DWp4> (în română)
- Y-PEER Nisporeni – Festivalul Național de Teatru Social 2014: https://www.youtube.com/results?search_query=Y-PEER+Nisporeni+-+Festivalul+National+de+Teatru+Soci+al+2014 (în română)
- Stop Discriminare: <https://www.youtube.com/watch?v=7AqcTIYVimU> (în engleză)
- Dragostea nu are etichete / diversitate și incluziune (Love Has No Labels | Diversity & Inclusion | Ad Council): <https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGhHs> (în engleză)
- Voices of Children with Disability. Inclusive practice for research („Vocea copiilor cu dizabilități. Practică incluzivă pentru cercetare”), serie de filme documentare, 2015: <http://www.voicesofchildrenwithdisability.com/films/> (în engleză)
- Film documentar „Școala – susține sau împiedică incluziunea!”, 2016, disponibil la <http://voceatinerilor.md/article/video---scoala---sustine-sau-impiedica-incluziunea--467.html>

Instituții publice / organizații neguvernamentale / pagini web cu resurse relevante (selectiv):

- Consiliul pentru prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității (CPPEDAE), Republica Moldova – www.egalitate.md (apel gratuit și confidențial: 0-8003-3388)
- Avocatul Poporului (Ombudsmanul) – www.ombudsman.md
- Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat – www.cnajgs.md
- Pagina web creată pentru a răspunde necesității de educație juridică în rândul populației Republicii Moldova – www.parajurist.md
- Portalul Drepturile Omului, menținut de Centrul de Informare în Domeniul Drepturilor Omului – www.drepturi.md
- Inițiativa „Discriminarea nu are inimă” – www.discriminare.md
- Coaliția Nediscriminare (CND) – www.nediscriminare.md
- Asociația Promo-LEX – <http://www.promolex.md/>
- Amnesty International – Moldova – www.amnesty.md
- Centrul de Informare în Domeniul Drepturilor Omului (CIDO) – www.cido.org.md
- Centrul de Informații „GENDERDOC-M” – www.gdm.md
- Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) – www.crjm.org
- Centrul de Asistență Juridică pentru Persoanele cu Dizabilități – www.advocacy.md
- Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM) – www.idom.md
- Institutul de Politici Publice (IPP) – www.ipp.md

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație non-profit neguvernamentală cu sediul în Chișinău, Republica Moldova. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy realizate într-un mod independent și neutru.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Str. A. Șciusev 33,
MD-2001 Chișinău,
Republica Moldova
Tel: +373 22 843601
Fax: +373 22 843602
Email: contact@crjm.org
www.crjm.org

Facebook - <https://www.facebook.com/pages/Centrul-de-Resurse-Juridice/192147737476453>

Twitter - <https://twitter.com/CRJMoldova>